

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**на тему: «Наслідки взаємодії країн Вишеградської групи з міжнародними
валютно-фінансовими організаціями»**

«The effects of the Visegrad group interaction with international monetary and financial
organizations»

Виконала: студентка денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Прокопенко Антоніна Юріївна

Науковий керівник: Кириченко М.В. _____
Рецензент: к.е.н., доц. Ломачинська І.А.

Рекомендовано до захисту:
Протокол засідання кафедри
№ 10 від 02.06.2021 р.

Захищено на засіданні ЕК №
протокол №__ від __ 06. 2021р.
Оцінка _____/_____/_____

Завідувач кафедри

Голова ЕК

_____ Якубовський С.О.

_____ Якубовський С.О.

Одеса – 2021

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	5
1.1. Міжнародні валютно-фінансові організації в умовах глобалізації світового господарства.....	5
1.2. Основні механізми функціонування міжнародних валютно-фінансових організацій.....	12
РОЗДІЛ 2 ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ	16
2.1. Особливості співпраці ЄБРР та країн Вишеградської групи.....	16
2.2. Роль МВФ в економіці країн Вишеградської групи	20
2.3. Вплив кредитів МВФ на економіку Угорщини.....	24
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	28
ВИСНОВКИ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38
ДОДАТКИ	43

ВСТУП

Розвиток світової економіки передбачає необхідність регулювання, проведення узгоджених дій і координації економічної, в тому числі і валютно-фінансової політики держав.

Сучасні тенденції розвитку міжнародної фінансової системи, такі як глобалізація, інтернаціоналізація, інституціоналізація, зростання міжнародної конкуренції, інтеграція, конвергенція і діджиталізація, концентрація світових ринків і інші тенденції, в свою чергу сприяли розвитку міжнародних валютно-фінансових організацій. У цих умовах зростає роль міжнародних інститутів, особливо валютно-фінансових організацій. Основними міжнародними валютно-кредитними і фінансовими організаціями є МВФ, Світовий банк, Європейський банк реконструкції і розвитку, Банк міжнародних Розрахунків.

Міжнародні фінансові організації займають важливе місце в системі міжнародних економічних відносин, а також в даний час істотно впливають на розвиток економіки країн ЄС та України.

Співробітництво з міжнародними валютно-фінансовими організаціями є надзвичайно актуальними для багатьох країн. Це також стосується й країн Вишеградської групи, а саме Польщі, Чехії, Угорщини та Словаччини. Зараз основними партнерськими організаціями для цих країн є ЄБРР та МВФ. Вони виконують важливу роль у наданні кредитів для різних масштабних проектів, а також для стабілізації макроекономічної ситуації в країні. Тому взаємодія країн Вишеградської групи з міжнародними валютно-фінансовими організаціями є актуальною темою.

Мета роботи - дослідити особливості, проблеми та можливі перспективи взаємодії країн Вишеградської групи з міжнародними валютно-фінансовими організаціями.

Завдання дослідження:

1. вивчити поняття та організаційну структуру міжнародних валютно-фінансових організацій;

2. розглянути сучасний розвиток міжнародних валютно-фінансових організацій;
3. дослідити діяльність Міжнародного валютного фонду у країнах Вишеградської групи;
4. розглянути особливості співпраці Європейського банку реконструкції та розвитку з країнами Вишеградської групи;
5. проаналізувати вплив діяльності МВФ та ЄБРР на економіку країн Вишеградської групи;
6. ознайомитися з особливостями співпраці України і МВФ та ЄБРР.

Об'єктом дослідження є світові валютно-фінансові організації. Предметом дослідження є виступає взаємодія Міжнародного Валютного Фонду та Європейського Банку Реконструкції та Розвитку з країнами Вишеградської групи.

В ході виконання роботи використовувалися такі методи дослідження, як аналіз, синтез, індукція, дедукція, порівняння, графічний та регресійний аналіз. В якості інформаційної бази дослідження були вивчені нормативно-правові акти, статті закордонних та вітчизняних авторів, публікації в спеціальних періодичних виданнях, статистичні дані міжнародних економічних організацій.

До числа авторів, що займаються вивченням теоретичних питань функціонування міжнародних валютно-фінансових організацій можна віднести Танг Х., Квінтас-Сеане Ж.Р., Ривьер Ц., Аліо А., Мелемен М., Трунін П., Атілла Дж., Сардак С. та інших. Їхні праці були вивчені в процесі підготовки дипломної роботи.

Результати дослідження представлено на міжнародній науково-практичній конференції «Соціально-економічний та політичний розвиток в умовах європейської інтеграції»[1] - Прокопенко А.Ю, Кириченко М.В. «Перспективи подальшого розвитку економіки Польщі в умовах глобалізації».

Дипломна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

1.1. Міжнародні валютно-фінансові організації в умовах глобалізації світового господарства

Системної співпраці з провідними міжнародними фінансовими організаціями (МФО) сприяє вирішенню багатьох ключових фінансово-економічних та соціальних проблем розвитку як окремих країн, так і глобального економічного простору. В першу чергу, до них відносяться усунення диспропорцій платіжних балансів, дефіцитів державних бюджетів, радикальні економічні та соціальні реформи країн з перехідним типом економіки, в тому числі і Вишеградської групи, чого не можна було досягти тільки за рахунок внутрішніх макростабілізаційних факторів. Крім того, співпраця країн Вишеградської групи з МФО свідчить про прагнення інтегруватися у світове господарство і можливостях отримання країною консультативної та фінансової допомоги для подолання наслідків криз, реалізації масштабних проектів і досягнення економічного розвитку.

Відзначаючи провідну роль МФО в забезпеченні структурних реформ в країнах світу, варто наголосити на важливості ефективного діалогу для розвитку продуктивних зв'язків.

Поступове зміцнення відносин з МФО має передбачати поглиблення консультаційно-дорадчої співпраці і формування індивідуальних рішень, які будуть максимально відповідати українським реаліям, сприяти зміцненню державних фінансів і прискоренню економічного зростання. Співпраця з МФО має бути направлена на істотне підвищення результативності спільних проектів в державному та приватному секторі економіки.

В умовах подолання негативних наслідків світової фінансово-економічної кризи та необхідності відновлення економічного зростання співробітництво з

МФО спрямовується на залучення додаткових фінансових ресурсів для реформування національної економіки, реалізації пріоритетних системних та інвестиційних проектів. У сучасній системі міжнародних відносин ресурси МФО за умови їх ефективного використання є важливим джерелом ресурсного забезпечення реалізації пріоритетних проектів та завдань соціального та економічного розвитку, інструментом інституційних перетворень та міжнародної інтеграції.

Всесвітній банк, МВФ, ЄБРР займають особливе місце в міжнародних економічних відносинах і суттєво впливають на державні програми розвитку в багатьох країнах. Збільшення обсягів залучення зовнішніх кредитних ресурсів як інструменту економічних реформ національних економік завжди зумовлювало увагу дослідників до цієї сфери міжнародних фінансовоекономічних відносин. У той же час виникнення гострих кризових явищ в світових фінансах і окремих країнах, відсутність дієвих механізмів їх подолання робили і роблять МФО - об'єктом численних критичних публікацій[2-5]. Вплив ресурсів МФО на динаміку економічного розвитку окремих національних економік поки не отримало глибокого теоретичного освітлення, узагальнення і аналізу[7].

У роботах, присвячених діяльності міжнародних економічних організацій, ресурси зазвичай визначаються як інструмент сприяння економічному розвитку. Деякі дослідники розглядають різноманітні аспекти співпраці з МФО, пов'язані з отриманням і наданням зовнішньої допомоги, і аналізують основні теоретичні підходи до впливу фінансових потоків на розвиток країн. Наприклад, Кистерский Л.Л. робить висновок, що допомога - це міра тимчасового характеру, її ефективність залежить від інших факторів розвитку, в тому числі від дій національних урядів країн, що розвиваються [5].

Серед дослідників [7] існує точка зору, що, надаючи допомогу, багаті країни керуються специфічними мотивами: прагненням купити політичну стабільність і політичних союзників. Крім того, найбагатші країни найчастіше погано розуміють логіку дій реципієнтів, оскільки, як правило, схильні поширювати власну логіку поведінки на інших і стверджують, що фінансова допомога відіграє

маргінальну роль при наявності стійкого реформаторського уряду. Ключовим фактором забезпечення економічного зростання в країнах, що розвиваються має бути створення ринкових і демократичних інститутів. Надання гуманітарної допомоги створює додаткові перешкоди для їх формування, хоча сприяння будівництву інститутів - як політичних, так і економічних - має бути пріоритетним напрямком надання допомоги. Природно, що питання впливу міжнародної допомоги на економічне зростання освітлено набагато ширше[8].

Навколо цієї тематики активне обговорення ведеться з того часу, як П. Розейнштейн-Родан ще в 1943 р обґрунтував доцільність надання фінансової допомоги країнам Східної і Південно-Східної Європи [9]. Існує безліч наукових робіт, присвячених вивченню впливу зовнішньої допомоги на економічний розвиток країн-реципієнтів. При цьому дослідники підходять до вирішення даного питання з різних науково-методологічних позицій[11], фокусують увагу на численних аспектах надання допомоги, вивчають всілякі рівні її впливу на економічні процеси в країнах-реципієнтах, використовують окремі економетричні і статистичні підходи для моделювання зазначеного впливу.

П. Бауер, який отримав імідж ведучого критика ідеї фінансової допомоги для економічного зростання, пояснив головні причини неефективності зовнішньої допомоги для країн, що розвиваються. Його висновки ґрунтувалися на емпіричних даних з країн Африки та Азії. Зокрема, він вважав, що зовнішня допомога є методом перерозподілу грошей з багатих країн на користь заможних політиків і чиновників, які перебувають при владі в бідних країнах [7]. Незважаючи на жорстку позицію, П. Бауер не був прихильником ідеї повної відмови від надання міжнародної допомоги і вважав, що гранти в рамках програм допомоги необхідно виділяти на "усвідомлено диференційованої" основі. На його думку, програми допомоги слід пропонувати тільки тим урядам, чия внутрішня і зовнішня політика найбільше відповідає цілям підвищення добробуту народу і, перш за все, економічного розвитку країни. Допомога повинна надаватися урядам, які намагаються домогтися цього шляхом ефективного адміністрування, виконання основних функцій державної влади та ліберальної економічної

політики. Критичні зауваження і рекомендації П. Бауера [7] найчастіше ігнорувалися міжнародними донорами, однак його ідеї були визнані економістами, які спеціалізуються на питаннях економічного розвитку і фактично опонують представникам ліберального спрямування, які підтримують ідею економічної свободи.

Критичне ставлення до зовнішньої допомоги відображено і в роботах А. Дітона, який отримав Нобелівську премію з економіки в 2015 р [8]. Він має багатий досвід аналізу даних з країн, що розвиваються і стверджує, що зовнішня допомога підриває основи держави і таким чином робить ці країни значно слабшими. Зокрема, зовнішня допомога розриває фіскальні зв'язку між державою і платниками податків, уряд перестає бути зацікавленим у наданні адекватних суспільних благ своїм виборцям. Отже, допомога підриває те, в чому бідні люди потребують найбільше, - формування ефективного уряду, яке б вирішувало проблеми суспільства. Автор закликає істотно скоротити обсяги допомоги бідним країнам і вважає, що таке скорочення є одним з дієвих способів реальної допомоги країнам-реципієнтам, як і обмеження торгівлі зброєю, поліпшення торгової політики, надання технічних консультацій, не прив'язаних до допомоги, а також створення ефективних ліків проти деяких захворювань. Тема, яку зачіпає А. Дітон, була підтримана міжнародними оглядачами, звертає увагу на те, що за своєю суттю зовнішня допомога для країни-реципієнта є аналогом "ресурсного прокляття" для країн, багатших сировиною. Така допомога, як і значні запаси нафти, розбещує уряд і робить неможливими корисні реформи.

У ряді праць увага акцентується на регулярності допомоги країнам-реципієнтам і фактично обґрунтовується позитивний вплив зовнішньої допомоги на темпи економічного зростання за умови, що вона вчасно потрапляє в країну, яка її потребує. У тих країнах, де допомога виступає в якості серйозної рушійної сили економіки, мінливість її обсягів посилює макроекономічну нестабільність, впливаючи на приватні і державні інвестиційні витрати і довгострокові перспективи зростання. Донорська допомога здатна посилити реальні ділові цикли в країнах-одержувачів. Зафіксовану ступінь мінливості обсягів допомоги не

можна пов'язувати виключно з діями донорів: використовуючи свої власні процедури, донори часто змушені реагувати на несподівані або несприятливі економічні та політичні події в країнах-реципієнтах, що виходять за рамки контролю з боку донорів (наприклад, донор може заморозити черговий транш допомоги, якщо виділені в попередньому році ресурси були освоєні).

Аттіла Дж. Стверджує що міжнародні валютно-фінансові організації мають можливість сприяти зменшенню негативних наслідків пандемії[10].

Для вибірки з 65 країн-одержувачів вищі рівні мінливості потоків допомоги асоціюються з більш низькими довгостроковими темпами зростання ВВП на душу населення. Найменш розвинені країни і невеликі острівні держави, що розвиваються входять в число залежних від допомоги країн, які стикаються з найвищими рівнями мінливості. Розрахунки показують, що чисті витрати, пов'язані з мінливістю обсягів допомоги, можуть досягати 15-20% від загального обсягу допомоги; при поточних рівнях допомоги сума втрати добробуту може доходити до 16 млрд. дол. Для середньої країни-одержувача чисті витрати від мінливості обсягів допомоги становлять майже 2% ВВП. На кожен долар наданої допомоги витрати (в залежності від донора) коливаються від 7 до 28 центів. У тому ж дослідженні показано, що ступінь мінливості варіює між різними донорами, причому втрати через мінливість обсягів допомоги є найвищими в випадках, коли в якості великого донора виступають США: на кожен долар виплаченої допомоги такі втрати більш ніж в два рази перевищують рівень втрат Японії - наступного, найбільш "волатильного" донора.

Ряд дослідників звертають увагу на обмежену здатність странреципієнтов абсорбувати зовнішню допомогу, що негативно впливає на її ефективність в контексті забезпечення економічного зростання. Брак абсорбційної потужності в країнах-реципієнтах є однією з фундаментальних причин низької ефективності допомоги. Під абсорбційної потужністю розуміється певний набір обмежувачів структурного характеру (особливості економіки, макроекономічна нестабільність, особливості інституційної системи країни і ін.), Який регламентує можливості економіки країни-одержувача ефективно абсорбувати приплив зовнішніх

ресурсів. Також заслуговують на увагу спроби виділення основних напрямків класифікації підходів у науковій літературі до встановлення взаємозв'язку між зовнішньою допомогою та економічним зростанням. В рамках емпіричних досліджень впливу зовнішньої допомоги на економічний розвиток, що базуються на обробці статистичних даних з Азії та Африки, Хелена Танг [11] називає два головних наукових підходи: - теорія суспільного інтересу, яка була і залишається найбільш значущою теорією, яка сформувала теоретичний підхід до оцінки зовнішньої допомоги. В її рамках поширене твердження, що зовнішня допомога критично важлива для країн, що розвиваються, оскільки бере участь в заповненні інвестиційних розривів, що, в свою чергу, допомагає їм вибратися з так званої "пастки бідності"; - теорія суспільного вибору, яка негативно оцінює вплив зовнішньої допомоги на динаміку економічного розвитку, - вона, можливо, навіть шкодить країні-реципієнту. В рамках даної теорії пояснюється мотивація країн-донорів до надання міжнародної допомоги. Відповідно до теорії суспільного вибору, всі політичні рішення спрямовані на максимізацію корисливості зацікавлених груп - політиків, виборців і чиновників-бюрократів.

Самі міжнародні організації, зокрема Світовий банк, вважають, що допомога ефективна тільки в тому випадку, коли країна-реципієнт здійснює розумну економічну політику. Підхід до розподілу коштів на потреби розвитку, заснований на принципі селективності, мета якого - уникнути помилки, користується популярністю як у прихильників ринкової економіки, так і в практиків, які займаються проблемами розвитку. Збільшенню популярності селективного підходу сприяла криза в Греції, який в черговий раз поставив під сумнів ефективність надання міжнародної допомоги.

Доцільність здійснення зовнішньої допомоги в контексті гіпотези про так званої "пастці бідності" обґрунтував Леонор Келлер [14]. Він також визначив основні необхідні параметри цієї допомоги. "Пастка бідності" - це стан економіки, при якому існують самопідтримується механізми, що перешкоджають розвитку. Термін "пастка бідності" часто використовується для опису поточного стану справ в країнах Африки і Південно-Східної Азії, які переживають тривалу

економічну стагнацію, незважаючи на сталий економічний розвиток світової економіки в цілому. На думку вченого, головний спосіб подолати "пастку бідності" - здійснити цільові інвестиції за рахунок коштів міжнародних донорів. Це фінансування необхідно для підвищення рівня капіталу на душу населення. Коли даний рівень стане досить високим, тоді економіка країни-реципієнта буде в змозі задовольняти основні потреби.

Домогосподарства зможуть робити заощадження на майбутнє, що, в свою чергу, дозволить поставити економіку на шлях стійкого економічного зростання. Також потрібно враховувати той факт, що подібна допомога позитивно вплине на економічне зростання завдяки збільшенню віддачі від капіталу. Келлер вважає, що необхідний рівень інвестицій для виходу з "пастки бідності" неможливо профінансувати без донорської допомоги з боку міжнародних організацій та багатих країн, і виділяє кілька аспектів ефективної зовнішньої допомоги [14]

Допомога повинна бути досить великою, щоб дозволити країні-реципієнту фінансувати свій інвестиційний план. Крім того, вона повинна надаватися протягом досить тривалого часу, щоб дозволити країні-реципієнту виконати довгострокову програму масштабування. Таким чином, процес надання допомоги повинен бути передбачуваним, оскільки перерва в ньому може поставити під загрозу інвестиційну програму або макроекономічну стабільність країни-реципієнта.

Допомога не повинна розпорошуватися на дрібні проекти, ефективне програмування, координація та моніторинг які вимагають чималих зусиль з боку як реципієнтів, так і донорів [15]. Сам факт фінансування бідних країн в значних обсягах не є достатньою умовою для забезпечення економічного зростання, оскільки отримані кошти можуть використовуватися неефективно.

Успіх донорських впливань [16] буде залежати від здатності уряду реалізувати інвестиційний план, який повинен включати наступні шість компонентів: децентралізоване здійснення державних інвестицій; належну якість підготовки персоналу; актуальні інформаційні технології для контролю; визначення адекватних кількісних показників, які уряд планує досягти після

закінчення інвестиційної програми; якісний аудит витрачання отриманих коштів; чіткий механізм контролю і оцінки інвестиційної програми.

Протилежна позиція [19] полягає в обґрунтуванні позитивного впливу зовнішньої допомоги на економічний розвиток безвідносно до якісних параметрів економічної політики, які впроваджує уряд країни реципієнта. Чимало емпіричних досліджень, що базуються на широкому статистичному матеріалі, вказують на змішаний характер отриманих результатів та / або нейтральну взаємозв'язок між допомогою та економічним зростанням.

1.2. Основні механізми функціонування міжнародних валютно-фінансових організацій

МВФ займає центральне місце в міжнародній системі валютно-фінансових відносин і є єдиною міжнародною фінансовою організацією, до авторитетної думки якої прислухаються інвестори, уряди країн, приватні корпорації або банки. Разом з тим, форсований розвиток міжнародних валютних і фінансових відносин внаслідок лібералізації міжнародного руху капіталу супроводжується посиленням його перетоків між країнами і регіонами. Запровадження плаваючих валютних курсів і прийняття II поправки до Статуту істотно змінили роль МВФ[20].

Серйозне зрушення зазнала його функція як органу міждержавного регулювання світової валютної системи і світового господарства. Крім того, в 90-і роки вступив в стадію завершення процес реалізації його важливої статутний і системної функції - сприяти розвитку міжнародної та багатосторонньої торгівлі через усунення обмежень з міжнародних поточних операціях і введення обмеженою оборотності валют. У реалізації такої важливої статутний функції як надання фінансової допомоги для ліквідації тимчасових дефіцитних платіжних балансів країн відбулися істотні зміни: основне місце в ній стали займати кредити і позики на цілі структурної перебудови економіки. Фонд став переважно кредитувати економічні програми. Підміняючи тим самим діяльність

міжнародного банку Реконструкції та Розвитку (МБРР) і регіональних банків. Якісно новою важливою роллю МВФ стало врегулювання криз національних фінансових систем країн - членів Фонду. МВФ виступив в ролі організатора «пакетів» фінансової допомоги для країн, охоплених кризою.

Активну участь у врегулюванні кризи в Мексиці (1994-1995), Бразилії (1998-1999), Росії (1998), Азіатського фінансової кризи (1997-1998) підтверджує висування на передній план його функції регулятора світової фінансової системи. Найважливішим напрямком діяльності МВФ в 90-і роки стало сприяння демонтажу адміністративно-командної системи, управління економікою в постсоціалістичних країнах, її перекладу на ринкові відносини та інтеграції в світове господарство.

Позитивний розвиток взаємин з МВФ підвищує шанси країни прискорити процес стабілізації економіки, відкриває можливість повноцінного повернення на світові фінансові, фондові і товарні ринки. Сфера впливу МВФ на світове господарство і світову валютно-фінансову систему значно розширилася з прийняттям в цю організацію колишніх соціалістичних країн.

Міжнародний валютний фонд є інститутом співпраці добровільних учасників, що складається майже з 180 країн, для яких очевидна користь консультацій з іншими країнами в рамках даного форуму для підтримки стабільної системи купівлі та продажу валют, з тим, щоб платежі в іноземній валюті могли здійснюватися між країнами безперешкодно і без затримок. Країни-члени МВФ вважають, що інформування інших країн про передбачувані заходи політики, які впливають на розрахунки між урядами і фізичними особами - резидентами різних країн, несе більші переваги, ніж збереження такої політики в таємниці.

Таке протиріччя в науковій літературі отримало відповідну назву - "мікро-макро парадокс". Сам термін "мікро-макро парадокс" вперше з'явився в роботі П. Мослі[6] "Ефективність допомоги: мікро-макро парадокс" [6]. До причин його виникнення відносять такі: помилки у вихідних статистичних даних, що стосуються як мікро-, так і макродослідженнях; взаємозамінність допомоги в

межах публічного сектора. До П. Мослі більшість дослідників впливу допомоги на економічне зростання, які здійснювали емпіричний аналіз, дотримувалися думки про прямий і лінійного зв'язку між обсягом наданої допомоги і темпами економічного зростання.

Павло Юрка [17] дослідив, зокрема, багато вчених стали активніше вивчати причини негативних наслідків надання міжнародної допомоги в контексті сприяння економічному розвитку - про збільшення корупції, згасання приватної ініціативи та ін. Частина робіт була присвячена підтвердження або спростування самої гіпотези існування мікро-макро парадоксу.

Вважається, що періодичне коригування такої політики (наприклад, у формі девальвації валюти) за згодою членів фонду відповідає загальним інтересам; сприяє зростанню міжнародної торгівлі і створення більшого числа високооплачуваних робочих місць в умовах загального розвитку світової економіки. МВФ кредитує держави-члени, які відчують труднощі у виконанні фінансових зобов'язань перед іншими членами, але тільки за умови проведення економічних реформ з метою усунення таких труднощів, що відповідає інтересам як самих країн, так і всього суспільства. МВФ не має реальних повноважень керувати внутрішньою економічною політикою своїх держав-членів.

Як в Раді керуючих так і в Адміністративній раді МВФ рішення приймаються відповідно до системи зваженого голосування. Кожна країна має в своєму розпорядженні 250 голосів, до яких, в залежності від величини її квоти, додається певна кількість. Величина квоти залежить від розміру національного доходу країни, від її частки в міжнародній торгівлі і від розміру її валютних резервів. Квота підлягає періодичному перегляду.

Європейський банк реконструкції і розвитку був створений в 1990 році, приступив до діяльності в квітні 1991 року. Учасниками Банку є 60 країн (включаючи всі країни колишнього СРСР). Членами ЄБРР також можуть бути неєвропейських країни, які є членами МВФ. Його акціонерами є США, ЄС і Європейський інвестиційний банк. Штаб-квартира Банку - Лондон.

Дозволений до випуску акціонерний капітал складає 20 млрд. Євро. Число голосів розподіляється відповідно до кількості акцій.

Вищий орган ЄБРР - Рада керуючих, що визначає основні напрямки діяльності Банку. Кожна з країн-членів ЄБРР представлена одним членом в Раді керуючих (зазвичай на рівні міністра фінансів або голови центрального банку) і призначає одного його заступника.

Виконавчий орган - Рада директорів - яка складається з 23 членів, приймає рішення про політику Банку, на основі якої будується його робота, стверджує надання всіх кредитів.

ЄБРР сприяє розвитку приватного сектора, зміцненню фінансових установ та правових систем, а також розвитку інфраструктури, необхідної для підтримки приватного сектора. У державний сектор виділяється не більше 40% від загальної суми наданих Банком кредитів і гарантій та здійснюваних інвестицій, пріоритетні області - приватизація і структурні реформи, фінансова система, енергетика, телекомунікації, транспорт і екологічна інфраструктура, сільське господарство, природні ресурси і туризм.

ЄБРР надає позики, призначені для задоволення конкретних вимог даного проекту. Позика може бути забезпечена активами позичальника, конвертована в акції, прив'язана до акціонерного капіталу позичальника; може бути також використано поєднання цих методів. Банк видає позику (і, отже, вимагає сплати) в будь-якій твердій валюті, головним чином в доларах США і євро. Він також почав фінансувати або полегшувати позики в деяких національних валютах.

Кожен проект оцінюється у відповідності зі стратегією ЄБРР в цій країні. Ці проекти затверджуються акціонерами ЄБРР і створюють як основу для операцій банку, так і систему пріоритетів в певних областях.

РОЗДІЛ 2

ВПЛИВ МІЖНАРОДНИХ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ НА ЕКОНОМІКУ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ

2.1. Особливості співпраці ЄБРР та країн Вишеградської групи

Зовнішня допомога для фінансування капітальних витрат забезпечила стійкі і високі темпи економічного зростання в європейських державах. Саме високий рівень соціально-економічного розвитку, включаючи адекватність політичних інститутів, зумовив ефективність зовнішньої допомоги європейським країнам. ЄБРР приймає участь в кредитуванні таких витрат, та надає цільову підтримку.

ЄБРР аналізує оптимальний розмір допомоги згідно кожного проекту. Рада ЄБРР сфокусована на мікрорівні. Дослідження свідчать переважно про позитивний вплив зовнішньої допомоги на досягнення проектних цілей. У свою чергу, отримані на макрорівні результати суперечливі - зовнішня допомога може мати як негативний, так і позитивний вплив на економічний розвиток, а ряд досліджень засвідчив "несуттєве" вплив в термінах статистики [20].

Стратегічною метою співпраці з ЄБРР є залучення необхідних для економіки країн Вишеградської групи інвестиційних ресурсів на пільгових у порівнянні з іншими потенційними інвесторами умовах - з низькими процентними ставками, тривалими термінами і пільговим періодом повернення боргу, а також в проектах із занадто високими для інших інвесторів ризиками. При цьому освоєння кредитних коштів ЄБРР здійснюється з використанням досвіду Банку по розробці і реалізації великомасштабних інвестиційних проектів, з впровадженням сучасних методів фінансового менеджменту і корпоративного управління.

Відповідно до Статуту діяльність ЄБРР спрямована в основному на фінансову підтримку розвитку приватного (недержавного) сектору економіки. В цьому відношенні Банк вельми уважно вивчає політику і практичну діяльність регіональних адміністрацій в частині створення сприятливих умов для розвитку приватного бізнесу і направляє свої ресурси в ті з них, де, з його точки зору,

досягнуті найбільш значні результати в реформуванні економіки та забезпечені необхідні умови для діяльності іноземних інвесторів.

Відповідно до мандату Банку основними за обсягом, з країн Вишеградської групи, позичальниками ЄБРР є Польща, яка у 2020 році залучила 789 млн. євро інвестицій на 26 проектів.

Угорщина отримала 84 млн. євро у кредит на фінансування 7 проектів, а Словаччина лише 59 млн. євро на фінансування 5 проектів. Зараз Чехія не має активних проектів, які фінансуються ЄБРР.

На рис. 2.1. можливо побачити обсяги інвестицій ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Угорщину та кількість здійснених проектів.

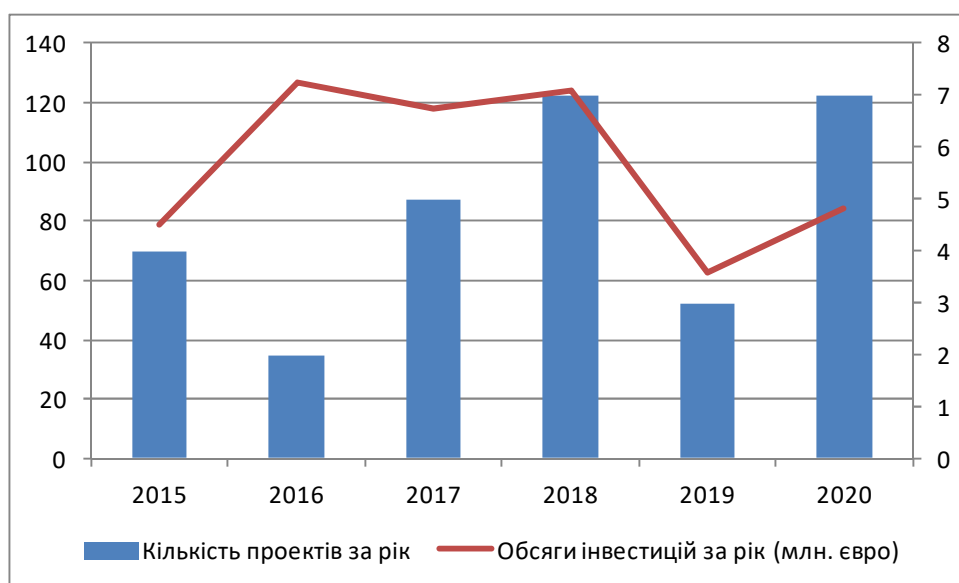

Рис. 2.1. Обсяги інвестицій (млн. євро) ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Угорщину та кількість здійснених проектів.

Джерело: [21]

Як можливо побачити ЄБРР підтримувала не більше 7 проектів кожен рік, у 2015 році було підтримано лише 4 проекти, тоді як у 2018 та 2020 роках вже 7. Угорщина залучила 84 млн. євро у 2020 році, цей показник збільшився порівняно з 2019 роком, тоді було залучено лише 63 млн. євро., 40% було направлено на підтримку розвитку фінансових інститутів, 32% на розвиток інфраструктури, а 28% на підтримку промисловості та аграрного сектору.

Загалом ЄБРР підтримав 191 проект загальним обсягом на 3,24 млрд. євро.

На рис. 2.2. можливо побачити обсяги інвестицій ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Польщу та кількість здійснених проектів.

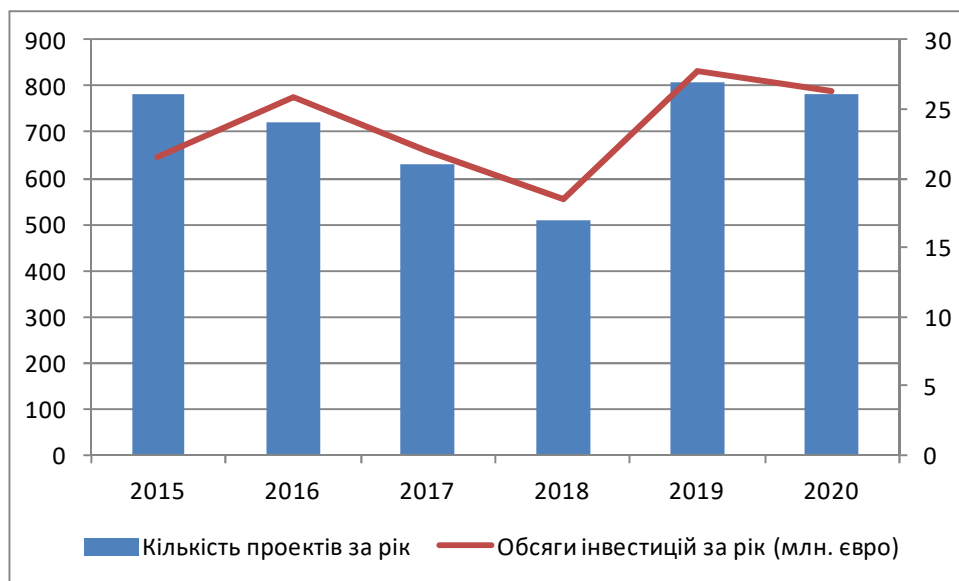

Рис. 2.2. Обсяги інвестицій (млн. євро) ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Польщу та кількість здійснених проектів.

Джерело: [22]

Загальна вартість схвалених проектів по Польщі за участю ЄБРР за цей час склала 10,96 млрд. Євро. На основі затверджених проектів ЄБРР уклав кредитних і інвестиційних угод з польськими підприємствами і організаціями - позичальниками на суму 10,17 млрд. Євро.

Банк за минулі роки здійснював інвестиції практично в усі сектори польської економіки. Велика частина схваленого в 2015-2020 рр. Радою директорів фінансування ЄБРР для Польщі припадає на реальний сектор економіки: промисловість і сільське господарство - 56%, фінансово-банківський сектор - 23%, інфраструктура - 21%.

У 2019-2020 роках було залучено найбільше кредитних коштів – 833 млн. євро та 789 млн. євро відповідно. Фінансувалися 27 та 26 проектів у 2019-2020 рр відповідно. Цей показник майже 3 рази вищий за Угорщину, а залучені кредити перевищують обсяги залучених інвестицій Угорщини майже в 10 разів. Це свідчить про економічну привабливість проектів у Польщі.

Усього до Польщі було залучено 10,96 млрд. євро та профінансовано 458 проектів.

На протязі останніх 6 років в Чехії не було підтримано жодного проекту. Останній проект був профінансований у 2013 році. Основні завдання банку в Чехії були – фінансовий сектор та телекомунікації, інформаційні технології і засоби масової інформації це:

- сприяння розширення телекомунікаційної мережі та підвищення якості зв'язку
- заохочення до появи нових і комунікаційних послуг
- прискорення процесу приватизації
- допомога в розвитку секторів поза рамками традиційних телефонних послуг
- підтримка фінансових інститутів та фінансовий лізинг.

Стратегія банку - сприяти модернізації та розширенню ІТ методами:

приватизації державних телекомунікаційних операторів (досвід банку в Угорщині, Румунії, початок роботи в Польщі та Литві);

- мобілізації фінансування приватного сектора;
- стимулювання появ нових гнучких напрямків;
- взаємодії з комерційними кредиторами, інститутами, які займаються диверсифікацією свого бізнесу, телекомунікаційними операторами і провайдерами.

Загалом в Чехію було залучено 1,2 млрд. євро коштів ЄБРР, а також профінансовано 110 проектів [23],

На рис. 2.3. можливо побачити обсяги інвестицій ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Словаччини та кількість здійснених проектів.

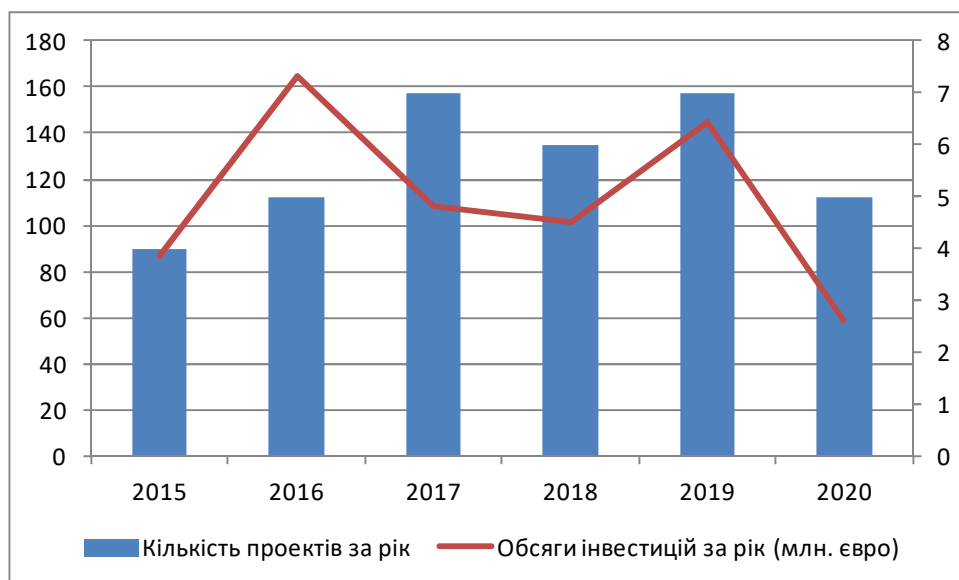

Рис. 2.3. Обсяги інвестицій (млн. євро) ЄБРР залучені у 2015-2020 рр. в Словаччина та кількість здійснених проектів.

Джерело: [24]

Кількість проектів, які були підтримані ЄБРР в Словаччині у 2015-2020 рр. не перевищувала 7. Всього у 2020 році було підтримано 5 проектів, цей показник зменшився – у 2019 році він складав 7 проектів. Інвестиції в інфраструктурні проекти Словаччини за весь час дорівняли 26%, на фінансування проектів у промисловості та сільському господарстві було витрачено 16% від загального обсягу, а фінансові інститути залучили 58% фінансування. Загалом було залучено 2,67 млрд. євро та профінансовано 146 проектів.

Важливим є підтримка екологічних, соціальних та управлінських проектів, ці проекти є ключовими у виборі фінансування ЄБРР [29].

Підтримка ЄБРР залишається важливим фактором здійснення затратних проектів. Завдяки цільовій підтримці приватний сектор має можливість залучити значні кошти на фінансування соціально-важливих проектів.

2.2. Роль МВФ в економіці країн Вишеградської групи

Кредити МВФ загалом призначені для стабілізації макроекономічної ситуації країнам-членам, а саме проблем платіжного балансу, забезпечення

стабільності економіки та забезпечення стійкого економічного зростання. Основна роль МВФ це врегулювання криз за допомогою кредитування в іноземній валюті. Однак при цьому час світова фінансова криза засвідчила наявність акценту на потребі функціонування ефективних глобальних систем фінансової безпеки, які б надавали державам допомогу в подоланні несприятливих шоків. В результаті, одна з основних цілей реформ кредитування останній час – це доповнення традиційної ролі МВФ відносно врегулювання криз додатковими інструментами для запобігання криз.

У відмінності від банків розвитку, МВФ не надає кредити на окремі проекти - кредити МВФ призначені для держав, які можуть відчувати дефіцит іноземної валюти, для того щоб забезпечити їм час на коригування власної економічної політики і відновлення зростання без потреби вдаватися до відповідних заходів, може мати шкоду економіці цих країни або економіці інших країн-членів

У табл. 2.1. показано історію запозичень між МВФ та Польщею.

Таблиця 2.1.

Історія запозичень між МВФ та Польщею

Механізм	Дата укладення угоди	Дата закінчення угоди	Кількість (тис. SDR)	Запозичено
Гнучка кредитна лінія	13 Січня 2017	02 Листопада 2017	6 500 000	0
Гнучка кредитна лінія	14 Січня 2015	12 Січня 2017	13 000 000	0
Гнучка кредитна лінія	18 Січня 2013	13 Січня 2015	22 000 000	0
Гнучка кредитна лінія	21 Січня 2011	17 Січня 2013	19 166 000	0
Гнучка кредитна лінія	02 Липня 2010	20 Січня 2011	13 690 000	0
Гнучка кредитна лінія	06 Травня 2009	05 Травня 2010	13 690 000	0
Кредит stand-by	05 Серпня 1994	04 Березня 1996	333, 3	283, 3
Кредит stand-by	08 Березня 1993	08 Квітня 1994	476	357
Фонд розширеного фінансування	18 Квітня 1991	08 Березня 1993	1 224 000	76, 5
Кредит stand-by	05 Лютого 1990	04 Березня 1991	545	357, 5
Усього			90 624 300	1 074 300

Джерело: [25]

Як можливо побачити в табл.. 2.1 Польща припинила співпрацю з МВФ у 2017 році, до цього з 2009 року їй були відкриті гнучкі кредитні лінії, котрими уряд так і не скористався. Як можливо побачити останні запозичення були взяті у 1996 році та складали 283,3 тис SDR.

Польща залишається партнером МВФ. Фонд проводить аналітичний моніторинг макроекономічної ситуації в країні та робить рекомендації, яких може дотримуватися польський уряд.

У табл. 2.2. показано історію запозичень між МВФ та Чехією.

Таблиця 2.2.

Історія запозичень між МВФ та Чехією

Механізм	Дата укладення угоди	Дата закінчення угоди	Кількість (тис. SDR)	Запозичено
Кредит stand-by	17 Березня 1993	16 Березня 1994	177	70
Усього			177	70

Джерело: [26]

Останні запозичення в МВФ урядом Чехії були зроблені у 1994 році, як можливо побачити у табл. 2.2. Обсяги запозичень склали 70 тис SDR строком на 1 рік. Хоча Чехія не користується кредитами МВФ, фонд також як і в Польщі, проводить моніторинг економіки Чехії, робить прогнози та аналізує макроекономічну ситуацію в країні.

У табл. 2.3. показано історію запозичень між МВФ та Словаччиною.

Таблиця 2.3.

Історія запозичень між МВФ та Словаччиною

Механізм	Дата укладення угоди	Дата закінчення угоди	Кількість (тис. SDR)	Запозичено
Кредит stand-by	22 Липня 1994	21 Березня 1996	115,8	32,15
Усього			115,8	32,15

Джерело: [27]

Останні запозичення в МВФ урядом Словаччини були зроблені у 1994 році, як можливо побачити у табл. 2.3. Обсяги запозичень склали 32,15 тис SDR строком на 2 роки. Хоча Словаччина не користується кредитами МВФ, фонд аналізує банківський сектор, робить прогнози по платіжному балансу країни та аналізує макроекономічну ситуацію в країні. Також МВФ може виявити загрози, з якими може стикнутися уряд Словаччини. Зараз основною загрозою для більшості країн залишається COVID-19.

У табл. 2.4. показано історію запозичень між МВФ та Угорщиною.

Таблиця 2.4.

Історія запозичень між МВФ та Угорщиною

Механізм	Дата укладення угоди	Дата закінчення угоди	Кількість (тис. SDR)	Запозичено
Кредит stand-by	06 Листопада 2008	05 Жовтня 2010	10 537 500	7 637 000
Кредит stand-by	15 Березня 1996	14 Лютого 1998	264,18	0
Кредит stand-by	15 Вересня 1993	14 Грудня 1994	340	56,7
Фонд розширеного фінансування	20 Лютого 1991	15 Вересня 1993	1 114 000	557 235
Кредит stand-by	14 Березня 1990	20 Лютого 1991	159,21	127,37
Кредит stand-by	16 Травня 1988	30 Червня 1989	265,35	215,35
Кредит stand-by	13 Січня 1984	12 Січня 1985	425	425
Кредит stand-by	08 Грудня 1982	07 Січня 1984	475	475
		Усього	13 580 240	9 493 655

Джерело: [28]

Фіскальна політика уряду Угорщини у 2010-2011 років була експансіоністською, оскільки зниження податків призвело до розширення структурного дефіциту до приблизно 3% ВВП. Трансформація фіскальної ради наприкінці 2010 ослабила її спроможність та незалежність для надання зовнішнього об'єктивного погляду на дії в бюджетній сфері. Країна мала величезний фіскальний дефіцит у період з 2002 по 2006 рік (у 2006 він перевищив 9% ВВП) [30].

Угорщина стала країною з найвищим у Східній Європі рівнем державного боргу до ВВП (близько 80% ВВП, з яких 45% – в іноземній валюті). Країна мала дуже високий рівень валового зовнішнього боргу (близько 135% від ВВП).

У 2010 році Угорщина припина співпрацю з МВФ, це також супроводжувалося відтоком інвестицій, девальвацією та погіршенням інвестиційної привабливості країни. У 2012 році уряд взяв короткострокові кредити в МВФ та погасив в 2013 році їх у повному обсязі.

Уряди країн Вишеградської групи призупинили кредитування в МВФ, економіки цих країн мають стабільне макроекономічне середовище та національну валюту відносно євро. Хоча країни зупинили кредитування в МВФ, фонд продовує фінансовий моніторинг та надає щорічні рекомендації та прогнози щодо розвитку економіки Польщі, Чехії, Словаччини та Угорщини.

2.3. Вплив кредитів МВФ на економіку Угорщини

Останнім часом в ряді наукових праць підтверджується позитивний вплив кредитів МФО на економічне зростання, однак при цьому підкреслюється, що воно було порівняно невеликим: регулярне надання зовнішньої допомоги в розмірі близько 10% ВВП країни-реципієнта в майбутньому підвищує його рівень приблизно на 1%. Також дослідження вказують на необхідність поділу тимчасових рамок, в межах яких аналізується вплив допомоги на економічне зростання.

Вплив може бути мінімальним, а іноді і негативним в короткостроковій перспективі (5 років або менше), в той час як протягом довгострокового періоду (30 років) було зафіксовано позитивний зв'язок, і зростання при цьому становив понад 1% ВВП [31].

Розглядаючи більш широкий інституційно-економічний контекст розвитку МФО, відзначимо, що вдосконалення глобальної світової фінансової системи посилило взаємозв'язок національних економік, в тому числі і шляхом підвищення рівня доступності ринку капіталу для країн, що розвиваються. У свою чергу, короткі терміни існування окремих фінансових потоків, зумовлені, зокрема, високим рівнем волатильності і спекулятивними мотивами, привели до дифузії нестабільності як до одного з основних ознак сучасної світової економіки. Відповідно, одним з головних пріоритетів досягнення сталого розвитку на макроекономічному рівні є наявність стабілізуючого фактора в діяльності МФО, що обумовлює їх визначальну роль, оскільки параметри, закладені в їх фінансових кредитних угодах, перетворюються в індикатори розвитку національних економік, які використовуються паралельно з іншими інституціями на ринку, наприклад комерційними банками та кредитними агентствами.

Таким чином, в світі все ширше починає визнаватися зростаюча роль міжнародних фінансових інститутів, що пов'язано з необхідністю чіткого розуміння їх ресурсних обмежень і потреб застосування вибіркового підходу. Останній повинен ґрунтуватися на серйозних інституційних принципах

забезпечення інструментів стимулювання розвитку приватного інвестування, що не заміщаючи при цьому приватний сектор як такий в сферах, де його вплив більш значуще. Відповідно, ефективне вирішення зазначених проблем можливе за умов, що саме міжнародні фінансові інституції стануть зразком прозорості і високого рівня внутрішньої організації, що буде сприяти належному розвитку сфер, до яких вони матимуть відношення. Таким чином, розвиток національних економік за сприяння МФО в значній мірі залежить від чітких операційних принципів і моделей управління самих МФО.

В цьому відношенні можна погодитися з одним з тез директора-розпорядника МВФ М. Камдесю, згідно з яким на сучасному етапі розвитку МФО одним з основних завдань є розробка збалансованої універсальної парадигми розвитку, яка містила б конвергентні особливості застосування універсальних етичних норм високої якості і реалізації цілей забезпечення ефективності, передбаченої загальним контекстом ринкової конкурентної боротьби [32].

В умовах глибоких структурних реформ будівництво інститутів важливіше, ніж власне виробничі інвестиції, оскільки саме відсутність необхідної інституційного середовища виявляється головною перешкодою для припливу інвестицій, а примусове (державне) інвестування, підживлене зовнішньою допомогою, вкрай неефективно через відсутність необхідної інфраструктури, перш за все політичних і правових інститутів. Таким чином, сама по собі якісна економічна політика сприяє економічному зростанню, при цьому ключовими є фіскальна, монетарна та торгова політики, а розмір міжнародної допомоги не можна вважати вагомим фактором, що впливає на економічне зростання. У свою чергу, в бідних країнах з погано керованою економікою міжнародна допомога буде непродуктивно використана у вигляді неефективних державних видатків.

На наш погляд, сказане формує загальні рамкові теоретико-методологічні основи визначення механізмів впливу МФО на розвиток національних економік шляхом сприяння організації моделі інклюзивної розвитку, в межах якої крім прямих форм підтримки окремих функціональних зон національного господарства фінансовими ресурсами створюється інституційний контекст

подальшого вдосконалення державного управління через якісні поліпшення в сфері державних фінансів, зумовлені потребою в імплементації операційних стандартів функціонування вищої якості в ході безпосереднього співробітництва з МФО.

Висновки МФО грають важливу роль в підтримці економічних реформ в країнах-реципієнтах, надаючи можливість залучення пільгових фінансових ресурсів (для здійснення цих реформ та реалізації системних проєктів розвитку економіки), прямих інвестицій та технічної допомоги в економіку. Метою політики співпраці України з МФО має стати забезпечення рівноправної участі в міжнародних інтеграційних процесах шляхом ефективного залучення і використання кредитних ресурсів, створення умов для сталого економічного зростання та формування сучасної ринкової економіки. Активізації відносин з МФО, збільшення обсягів залучених ресурсів і ефективності їх використання в значній мірі сприяє зміцненню інституційної платформи співпраці. Вагомим кроком на цьому шляху стало створення більш досконалого механізму співпраці України з МФО за допомогою об'єднання кредитних і грантових ресурсів.

Принципово важлива активізація пошуку нових можливостей бізнесу в просуванні українських проєктів на зборах кредитних комітетів МФО. Провідну роль в цьому процесі має відігравати розширення представництв міжнародних банків в Україні для підвищення результативності пошуку нових проєктів, поліпшення їх обґрунтованості та якості. В рамках залучення та використання ресурсів МФО необхідно активно погоджувати напрямки співпраці з національними пріоритетами соціально-економічного зростання. На особливу увагу заслуговують розвиток потенціалу України в галузі науково-технічного співробітництва, створення сприятливих для просування на європейський ринок українських технологій і наукомістких товарів.

Побудуємо регресійну модель для аналізу впливу кредитів МВФ на економіку Угорщини.

Візьмемо номінальне ВВП (у національній валюті) як залежну змінну та проаналізуємо вплив позик МВФ на цей показник. Як незалежні змінні візьмемо

обсяги кредитування, обсяги виплат по кредитах та виплати відсотків, а також курс валют форинта до долара США (див. Додаток А).

Маємо таке рівняння:

$$GDP = 1.65 Ex + 2,241 Debt + 0,954 Payment + 32,648 intRate \quad (2.1.)$$

$$(6,19^{***}) \quad (1,29) \quad (0,54) \quad (1,08)$$

$$F=9,9$$

$$Rsq=0,61$$

Щодо показників співпраці Угорщини з МВФ, то коефіцієнти цих змінних не є значчими, тобто не можливо стверджувати що в даному випадку є якась залежність між співпрацею з МВФ та економікою Угорщини. В даному випадку можливо побачити лише пряму залежність між валютним курсом та номінальним ВВП – дійсно при девальвації валюти збільшується чистий експорт, який збільшує ВВП.

Подібні моделі для інших країн Вишеградської групи нажалі не мали статистичної значущості.

Програми співпраці з МФО є найбільш ефективними в тих країнах, де внутрішня і зовнішня політика в найбільшій мірою відповідає цілям підвищення добробуту народу і, перш за все, економічного розвитку країни. Допомога повинна надаватися урядам, які намагаються досягти цього шляхом ефективного адміністрування, виконання основних функцій державної влади та ліберальної економічної політики.

Кредитні ресурси МФО є одним з найпоширеніших інструментів акумуляції фінансових ресурсів в національних економіках, які сприяють участі країн-реципієнтів на міжнародних ринках фінансів і капіталів, проте необхідно дотримуватися зважений підхід до оцінки співпраці з МФО і до визначення переваг і недоліків залучення в національній економіці ресурсів цих установ.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Україна є партнером різних міжнародних валютно-фінансових організацій. Така співпраця характеризується позитивними та негативними наслідками:

Надання кредитів Україні дає істотний позитивний ефект для економіки держави в короткостроковому періоді. Такі кредити сприяють збалансуванню макроекономічної ситуації в країні, стабілізації платіжного балансу, підтриманню курсу національної валюти, підвищенню рівня валютних резервів, а також стимулюванню інвестицій,.

Слід відзначити й наявність недоліків, що формуються в процесі кредитування. По-перше, істотне боргове навантаження може значно зменшити бюджет країни, по-друге, можлива стагнація реального сектора економіки в умовах відсутності якісних реформ, тобто зменшення можливостей отримувати кредити, по-третє, зменшення кредитних рейтингів, що визначають рівень ризику для інвесторів, а відповідно до цього і умови кредитування. Крім того істотними недоліками, яких потрібно позбавитися є нерівномірний графік погашення позик від міжнародних валютно-фінансових організацій, що має істотний тиск на бюджет країни. Крім того, неефективність використання фінансових ресурсів, чи використання їх не за призначенням можуть припинити подальше кредитування.

Кожна з МФО використовує власні форми та механізми співробітництва з Україною.

Україна зацікавлена в наступних формах взаємодії [33]: - забезпечення національних інтересів країни як рівноправного учасника міжнародного поділу праці, суб'єкта глобальних економічних та фінансових ринків; - отримання та впровадження нових виробничих технологій, інвестицій та інформаційних технологій; - отримання фінансової допомоги на умовах пільгового кредитування.

Основні інтереси співробітництва для МФО полягають у [34]: - розробленні та запровадженні проектів макроекономічної стабілізації, структурних економічних реформ, екологічних проектів та подолання наслідків Чорнобильської катастрофи; - моніторингу соціально-економічних і політичних процесів в Україні, розробки та контролю за виконанням обов'язкових до виконання рекомендацій; - здійснення технічної допомоги за умови виконання поставлених по кожному конкретному проекту завдань тощо.

Основними міжнародними організаціями, з якими активно співпрацює Україна, є Міжнародний валютний фонд, Світовий та Європейський банки реконструкції і розвитку. Але неефективне застосування отриманих кредитних ресурсів в Україні призводить до[35]: - дуже невисокого рейтингу інвестиційної привабливості економіки України; - ризиків економічного та політичного характеру, на які іноземні інвестори звертають велику увагу; - нерозробленість відповідного законодавства; - невизначеність пріоритетів ринкових перетворень в економіці країни; - невисокий рівень розвитку валютного ринку; - досить часта практична відсутність гарантій повернення кредитів; - невисокий рівень розвитку виробничої і соціальної інфраструктур, інформаційно-комунікаційних систем.

То ж можна сказати, що взаємодія України з міжнародними кредитнофінансовими організаціями має ряд як негативних і позитивних наслідків. Серед позитивних результатів слід виділити такі: формування необхідних валютних резервів для повернення позик із процентами іншим кредиторам, збільшення рівня конкурентоспроможності економіки України, збільшення кредитного рейтингу держави на глобальному фінансовому ринку, сприяння модернізації банківської та грошово-кредитної систем держави [33].

До недоліків взаємодії слід віднести: розвиток фінансової залежності країни від зовнішніх ресурсів, збільшення зовнішнього боргу країни, створення в країні «споживацького» типу економіки, трансформація проблеми обслуговування кредиту, падіння рівня життя населення в довгостроковій перспективі внаслідок підвищення тарифів на комунальні послуги, замороження соціальних виплат та ін. [33].

Ливдар М.В. [36] наголошує на тому, що взаємодія з МВФ позитивно вплинула на темпи зростання економіки, що забезпечило позитивні загальноекономічні результати, підняла імідж держави, а в разі припинення співпраці може бути гальмування економічних реформ. В той же час інші відзначають, що позики МВФ створюють швидше довгострокову залежність, чим надають допомогу в короткостроковому періоді [37].

Крім того можна відзначити такі позитивні аспекти співпраці:

- довгострокові і дешеві позики МВФ значно зменшують дисбаланси платіжного балансу;
- формування потрібних валютних резервів;
- забезпечення можливості реструктуризації зовнішнього боргу;
- проведення реформ, що є обов'язковою умовою для отримання кредитів від МВФ.

Однак, крім позитивних наслідків співпраці України й МВФ наявні ризики подальшого збільшення й виникнення нових негативних тенденцій, серед яких можна виділити такі:

- наявний не досить істотний контроль за наданими кредитами як з боку МВФ, так і з боку уряду України,
- неефективне використання кредитів зменшує стабільність економіки України.
- фінансові ресурси від МВФ можуть бути використані не на структурні реформи;
- витрачання фінансових ресурсів на фінансування дефіциту Державного бюджету;
- підвищення зовнішнього боргу держави;

А серед основних недоліків взаємодії з МБРР науковці перелічують непрозорість системи відбору кредитних проектів (переважно на базі «міністерського лобіювання», а не відкритого тендеру або обговорення) та відсутності реальної оцінки ефективності реалізації проектів.

На думку Мегей В., у співпраці України з МВФ переважають негативні наслідки. Протягом різних періодів відзначається неповне використання фінансових ресурсів, що були виділені МВФ відповідно до затверджених програм і механізмів кредитування. Це негативно впливає на кредитну історію нашої держави та є вагомим резервним ресурсом відносно фінансування здійснення як економічних, так і соціальних реформ [33].

Фахівці також відзначають, що МВФ, який має статус лише міжнародного кредитодавця, почав диктувати нашій державі, у якому напрямі їй розвивати економіку, якої соціальної політики дотримуватися, на що підвищувати ціни та які реформи проводити. У відмінності від України, розвинені держави не використовують його рекомендацій.

Незважаючи на наявність певних недоліків, співпраця України та МФО буде продовжена й надалі.

Потреба переосмислення перспектив співробітництва з МФО була встановлена розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції планування, залучення, ефективного використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги і співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями» від 20 жовтня 2011 року.

Реалізація Україною програм з МВФ є одним з основних факторів формування її інвестиційного клімату, підвищення довіри до макрофінансової стабільності економіки [33]. Україні потрібно підвищити контроль за цільовим використанням ресурсів, сприяти збільшенню інвестиційної привабливості та кредитоспроможності вітчизняних підприємств, диференціювати джерела фінансових ресурсів за рахунок розширення ринкової складової. За використанням такого механізму можливо поглибити участь країни на світових фінансових ринках та мінімізувати залежність економіки України від коштів МВФ [33].

Що ж стосується перспектив співпраці України та МВФ, то потрібно відзначити, що така співпраця є насамперед важливою з огляду на необхідність збереження позитивного іміджу держави, що буде сприяти збільшенню її

кредитного рейтингу на глобальних фінансових ринках, зниженню процентних ставок за позиками, дозволить зберігати привабливість для іноземних інвесторів [37].

Позики МВФ стимулюють зростання споживання, сприяють удосконаленню банківської та грошово-кредитної системи країни, отриманню іноземних інвестицій, сприяють розвиток торгівлі. Питання про взаємодію з МВФ перебуває швидше в політичній площині, і його вплив на економіку України буде мати лише опосередкований характер, як і рішення щодо надання чергового траншу кредиту знаходиться у прямій залежності від політичної волі керівництва держави [37].

Отже, продовження взаємодії України з МВФ може забезпечити користь економіці країни, але при цьому присутні й деякі ризики. Продовження співпраці з МВФ повинне стати гарантією проведення структурних реформ в українській економіці. Другий позитивний момент - внутрішня і зовнішня стабільність, підтримка курсу, покриття дефіциту бюджету. Разом із тим робота програми МВФ означає можливість появи ризиків, зокрема кошти від МВФ можуть бути витрачені на структурні реформи. Другим ризиком є збільшення державного боргу. Глобалізація залишається основним напрямом розвитку світового господарства, особливо зараз в умовах пандемії це найбільш актуально[38].

Подальша співпраця України з МВФ є об'єктивно необхідною та доцільною, оскільки [39]:

- кредитні ресурси МВФ в істотній мірі є дешевими, за тих, що залучаються на міжнародних фінансових ринках;
- від особливості взаємовідносин з МВФ залежить інвестиційна привабливість країни для інших світових організацій, що координують свої дії з МВФ;
- взаємодія з МВФ сприяє інтеграції України у глобальну фінансову систему, у якій МВФ належить провідна роль і є кредитором останньої інстанції;

- підвищуються можливості України щодо використання консультативних, експертних та аналітично-прогнозних послуг МВФ, що в умовах глобалізації має пріоритетне значення.

Можна відзначити наступні принципи розвитку співробітництва з МВФ:

- пошук альтернативних джерел кредитування;
- розширення застосування можливостей МВФ для забезпечення розвитку країни завдяки проведенню консультацій, вивчення результатів моніторингових досліджень МВФ та інших заходів, які не передбачають надання державних гарантій або фінансових зобов'язань;
- концентрація ресурсів МВФ на стратегічних напрямках реалізації державної політики;
- якісний аналіз проектної документації, що надається для фінансування через можливості МВФ, задля визначення доцільності залучення зазначених кредитних ресурсів.

Стосовно співпраці України з СБ, можна зауважити, що на сьогодні Україна зможе отримати максимальний соціально-економічний результат від взаємодії з СБ на наступних засадах [34]:

- головним принципом взаємодії повинна бути максимальна відповідність форм та способів надання допомоги СБ потребам економічного та соціального розвитку України;
- співпраця повинна бути спрямована на створення потужної у політичному, економічному та фінансовому плані країни. У відповідності до цього, така взаємодії повинна забезпечувати зростання економіки, що підтверджуватиметься якісними змінами важливих соціально-економічних індикаторів;
- рішення про залучення кредитних ресурсів СБ слід приймати на основі ретельного аналізу порівняльних переваг отримання кредитів у СБ відносно кредитування від інших джерел на основі чітко встановлених критеріїв і виключно за умови неможливості виділення фінансових ресурсів з державного бюджету, комерційного кредитування або надання приватних гарантій;

- залучення фінансових ресурсів СБ може здійснюватися тільки за умови забезпечення їх ефективного і повного застосування та отримання відповідних позитивних економічних ефектів, які будуть реальними джерелами погашення боргів;

- диверсифікація механізмів взаємодії зі СБ як один з головних принципів визначає необхідність урізноманітнення тих механізмів і використання в кожному конкретному випадку максимально оптимального з них, що дасть змогу з найбільшою віддачею використовувати існуючі можливості взаємодії;

- характер, обсяги і форми взаємодії не можуть негативно впливати на національну економічну безпеку, а тому рівень заборгованості повинен бути лімітованим з метою недопущення боргової залежності нашої держави [34].

Необхідним шляхом до збільшення ефективності залучення та використання ресурсів СБ, особливо в нинішніх складних умовах, повинна стати розробка та впровадження дієвої системи підготовки та управління запозиченнями. Базою такої стратегії повинні стати середньо та довгострокові державні програми соціально-економічного розвитку України.

Значний акцент у подальших стосунках зі СБ повинний ґрунтуватися на підвищенні ролі та відповідальності України. Так, потрібно відзначити, що вона повинна брати більш активну участь в ініціюванні проектів, а не чекати на пропозиції, що надійдуть від СБ. Україні потрібно розвинути й закріпити відповідальність міністерств та інших державних органів, на котрі були покладені функції з підготовки та реалізації того чи іншого проекту [34].

Отже, співпраця з МФО має велике значення для реформування економіки України. Сучасна складна соціально-економічна ситуація змушує нашу країну звертатися за позиками. Відносно подальшого співробітництва, то партнерство є досить важливим, а відмова в наданні фінансових ресурсів негативно вплине на стабільність української економіки.

Взаємодія України з МФІ сприяє поліпшенню макрофінансових показників, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу та розвитку приватного

підприємництва. Необхідно пам'ятати, що залучені додаткові кошти від даних організацій спрямовуються на подолання певних проблем в економіці держави.

Україні вкрай необхідно придивитися до власного стану економіки та до ситуації, яка склалася в соціальній сфері [40].

То ж можна зробити висновки, що взаємодія України з МФО позитивно вплинула на розвиток країни. За сприяння МФО Україні вдалося уникнути фінансових криз, стимулювати розвиток окремих секторів економіки, реалізувати багато надзвичайно соціально важливих проєктів. Перспективними й надалі будуть залишатися співпраця з МВФ – як фінансова, так і технічна допомога, а також підтримка від МБРР та ЄБРР різних проєктів розвитку окремих секторів економіки нашої країни.

ВИСНОВКИ

Міжнародні валютно-фінансові організації вагомо впливають на світову економіку. Такий вплив, в першу чергу, обумовлений різними програмами надання допомоги країнам-членам. Наприклад МВФ сприяє інтеграції світової економіки, забезпечує стабільність функціонування міжнародної валютної системи, допомагає країнам боротися з бідністю та ін. Однак при цьому деякі науковці відзначають й наявність певних негативних наслідків від діяльності МФО, наприклад формування кредитної залежності країн від цих організацій, нераціональну розробку програм надання допомоги, невисоку ефективність програм надання допомоги, політичний вплив на діяльність суверенних країн.

В роботі було проаналізовано особливості співпраці МВФ та ЄБРР з країнами Вишеградської групи. Зокрема зроблено регресійний аналіз впливу співпраці МВФ з Угорщиною. Однак виявлено, що обсяги кредитування, виплати та проценти по кредитах на мають значного впливу на ВВП Угорщини, хоча є дослідження, які стверджують про таку залежність але в інших країнах. Регресійні моделі для інших країн на мали статистичної значущості.

Хоча Польща, Чехія, Угорщина та Словаччина припинили користуватися кредитними МВФ, фонд продовжує моніторинг макроекономічної ситуації в країні, аналізує макроекономічні показники та платіжний баланс, надає рекомендації урядам країн.

ЄБРР надає кредити для фінансування цільових проектів, найбільшим отримувачем таких кредитів є Польща, а з Чехією ЄБРР припинив співпрацю зовсім. Кількість проектів та обсяги фінансування Угорщини та Словаччини

Україна також тісно співпрацює з окремими МФО, зокрема з МВФ, МБРР та ЄБРР. В процесі співробітництва з МВФ Україна отримала більше 30 млрд. дол. США фінансової допомоги. Також у відповідності до рекомендацій МВФ Україна змушена була виконати певні економічні реформи, що в певній мірі сприяли розвитку економіки нашої країни. Також інтенсивно взаємодіє Україна і з МБРР та ЄБРР, які реалізують в Україні певні проекти, наприклад підтримки

агросектора, розвитку енергетики та ін. За роки незалежності України було реалізовано близько сотні таких проектів, що також позитивно сприяло розвитку нашої країни.

Взаємодія України з МФО позитивно вплинула на розвиток країни. За сприяння МФО Україні вдалося уникнути фінансових криз, стимулювати розвиток окремих секторів економіки, реалізувати багато надзвичайно соціально важливих проектів. Однак в, при цьому наявні й певні проблеми в співпраці України з МФО, наприклад нераціональне використання коштів, отриманих від МФО, неадекватність вибору варіантів фінансування проектів, формування певної фінансової залежності від МФО, зростання рівня загальнодержавного боргу й ін. Однак, незважаючи на наявні проблеми, Україна й надалі буде взаємодіяти з цими організаціями, оскільки поки що вона дуже потребує в залученні фінансових інвестиційних ресурсів, яких поки що в країні недостатньо. Перспективними й надалі будуть залишатися співпраця з МВФ – як фінансова, так і технічна допомога, а також підтримка від МБРР та ЄБРР різних проектів розвитку окремих секторів економіки нашої країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Прокопенко А.Ю, Кириченко М.В. ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ПОЛЬЩІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ // Соціально-економічний та політичний розвиток в умовах європейської інтеграції. Збірник наукових праць одинадцятої міжнародної науково-практичної конференції. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. – С. 32-33
2. Cesar Riviere Intergovernmental Organization Immunity after JAM: A Copernican Revolution for International Cooperation? 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3763119
3. Armando Aliu Legitimacy of Global Economic Governance and Effectiveness of the World Trade Organization: An Empirical Investigation of 36 OECD and EU Member States 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3840982
4. Pavel Trunin Global Economic Outlook Improved After Falling 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3818086
5. Кистерский Л.Л. Формирование современной Европы: сдерживание и развитие // Экономика Украины. – 2015. – № 4. – С. 19–27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/533/1/Economica%20Ukr_04_2015_UKR.p65_C.19-27.pdf
6. Mosley P. Aid effectiveness: The Micro-Macro Paradox // IDS Bulletin. – 1986. – Vol. 17. – Iss. 2. – P. 22–27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/bitstream/handle/20.500.12413/10515/IDSB_17_2_10.1111-j.1759-5436.1986.mp17002004.x.pdf;jsessionid=48538FF6F53E2F9EB64A34A7309A4D9E?sequence=1
7. Bauer P. Equality, the Third World, and Economic Delusion. – Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1981. – P. 86–156. [Електронний ресурс]. – Режим

- доступу : <https://www.cambridge.org/core/journals/american-political-science-review/article/abs/equality-the-third-world-and-economic-delusion-by-p-t-bauer-cambridge-mass-harvard-university-press-1981-pp-x-293-1750/AED8ADCCDC62073012D7E1385D31F8DC>
8. Deaton A. The Great Escape: Health, Wealth, and the Origins of Inequality. – Princeton : Princeton University Press, 2015. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://www.researchgate.net/publication/318811384_Angus_Deaton_The_Great_Escape_Health_Wealth_and_the_Origins_of_Inequality
9. Joseph Attila Corruption, Globalization and the Outbreak of COVID-19 2021 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3742347
10. S. Sardak National Economies Intellectualization Evaluating in the World Economy 2020 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3508400
11. Helena Tang Banking Crises in Transition Economies: Fiscal Costs and Related Issues 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=632554
12. Francesca Caselli Did the Exchange Rate Floor Prevent Deflation in the Czech Republic? 2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2017/09/20/Did-the-Exchange-Rate-Floor-Prevent-Deflation-in-the-Czech-Republic-45249>
13. Ali Alich ; Jaromir Benes ; Joshua Felman ; Irene Feng ; Frontiers of Monetary Policymaking : Adding the Exchange Rate as a Tool to Combat Deflationary Risks in the Czech Republic 2015 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Frontiers-of-Monetary-Policymaking-Adding-the-Exchange-Rate-as-a-Tool-to-Combat-Deflationary-42829>
14. Leonor Keller ; Ibrahim Chowdhury Managing Large-Scale Capital Inflows : The Case of the Czech Republic, Poland and Romania 2012 [Электронный ресурс]. – Режим доступа :

<https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/Managing-Large-Scale-Capital-Inflows-The-Case-of-the-Czech-Republic-Poland-and-Romania-25947>

15. Alejandro D Guerson The Composition of Fiscal Consolidation Matters : Policy Simulations for Hungary 2013 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2016/12/31/The-Composition-of-Fiscal-Consolidation-Matters-Policy-Simulations-for-Hungary-40983>

16. Pavol Jurca ; Ján Klacso The Effectiveness of Borrower-Based Macroprudential Measures: A Quantitative Analysis for Slovakia 2020 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2020/07/17/The-Effectiveness-of-Borrower-Based-Macroprudential-Measures-A-Quantitative-Analysis-for-49581>

17. Ralph De Haas, What Determines the Composition of Banks' Loan Portfolios? Evidence from Transition Countries 2010 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1074264

18. Andrei Petroia Conditionality of Foreign Aid and Its Consequences. Case of the Republic of Moldova 2016 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2845842

19. Giuliano Castellano Global Regulatory Standards and Secured Transactions Law Reforms: At the Crossroad between Access to Credit and Financial Stability 2018 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3152934

20. Andrei Petroia Objectives of Functioning of the World Bank, the International Monetary Fund and European Bank for Reconstruction and Development at an International Level and in the Republic of Moldova 2017 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2977961

21. Data on the EBRD's work in Hungary. 2021 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.ebrd.com/hungary-data.html>

22. Data on the EBRD's work in Poland. 2021 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.ebrd.com/where-we-are/poland/data.html>

23. Data on the EBRD's work in the Czech Republic. 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ebrd.com/czech-republic-data.html>
24. Data on the EBRD's work in the Slovak Republic. 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ebrd.com/where-we-are/slovak-republic/data.html>
25. Poland, Republic of: History of Lending Commitments as of May 31, 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberKey1=805&date1key=2021-05-31#top>
26. Czech Republic: History of Lending Commitments as of May 31, 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberKey1=242&date1key=2021-05-31>
27. Slovak Republic: History of Lending Commitments as of May 31, 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberKey1=862&date1key=2021-05-31>
28. Hungary: History of Lending Commitments as of May 31, 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberKey1=415&date1key=2021-05-31>
29. Karen Wendt Positive Impact Investing 2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2967238
30. Носова О. Досвід взаємодії Туреччини та Угорщини з МВФ: схожа тактика, різні результати та уроки для України // ЕКОНОМІСТ•№11•ЛИСТОПАД•2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/econ_2012_11_15.pdf
31. Arndt C., Jones S., Tarp F. Assessing Foreign Aid's Long-Run Contribution to Growth in Development // WIDER Working Paper. – 2013. – № 2013/072

- [Електронний ресурс]. – Режим доступу :http://www.wider.unu.edu/publications/working_papers/2013/en_GB/wp2013_072/.
32. Camdessus M. International Financial Institutions: Dealing with New Global Challenges. – Washington D.C. : The Per Jacobson Foundation, 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу :<http://www.perjacobsson.org/lectures/092505.pdf>.
33. Мегей В. Сучасний стан та перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями [Електронний ресурс] /В. Мегей. – Режим доступу: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua>.
- 34 Партнерство Світовий банк - Україна Огляд програм в країні. 2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/Ukraine-Snapshot-ukr.pdf>
35. Ukraine: History of Lending Commitments as of May 31, 2021 [Електронний ресурс]. – <https://www.imf.org/external/np/fin/tad/extarr2.aspx?memberKey1=993&date1key=2021-05-31>
36. М.В. Ливдар Н.Б. Ярошевич І.А. Антощук УКРАЇНА І МІЖНАРОДНИЙ ВАЛЮТНИЙ ФОНД: ОСОБЛИВОСТІ СПІВПРАЦІ 2020 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/355>
37. ІВАНИЦЬКА О.М., Невгад Г.Ю., ВПЛИВ ТРАНШІВ МВФ НА ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ, 2016[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ktru.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/vpliv-transhiv.pdf>
- 38.Juan-Ramón Quintás-Seoane La Globalización en Transición (Globalization in Transition) 23 Jun 2021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3866650
39. Меморандум про економічну та фінансову політику МВФ 2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://mof.gov.ua/storage/files/Меморандум%20про%20економічну%20та%20фінансову%20політику%20МВФ%20від%2002_06_2020\(1\).pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Меморандум%20про%20економічну%20та%20фінансову%20політику%20МВФ%20від%2002_06_2020(1).pdf)
40. Олійник А.А СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА МВФ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВАЛЮТНОЇ СИСТЕМИ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://bses.in.ua/journals/2016/9-1-2016/9.pdf>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Таблиця А.1.

Макроекономічні показники Угорщини

	Виплати (млн SDR)	Борг (млн SDR)	Збір / Відсотки сплачені (млн SDR)	ВВП (млн.форінти)	Курс Форінта до дол. США
1991	703,83	55,295625	49,75499	2597308,03	74,73538
1992	118,405	122,775	64,4069	3059263,14	78,98839
1993	56,7	36,23875	50,90103	3688852,14	91,93318
1994	0	114,7225	44,25311	4537754,65	105,1605
1995	0	522,865	39,51956	5836483,00	125,6814
1996	0	140	11,96731	7122305,00	152,6467
1997	0	0	5,692686	8834560,00	186,7892
1998	0	118,71625	1,715371	10442818,00	214,4017
1999	0	0	0	11637546,00	237,1458
2000	0	0	0	13324052,00	282,1792
2001	0	0	0	15398700,00	286,49
2002	0	0	0	17433859,00	257,8867
2003	0	0	0	19133811,00	224,3067
2004	0	0	0	21077457,00	202,7458
2005	0	0	0	22549020,00	199,5825
2006	0	0	0	24316299,00	210,39
2007	0	0	0	25701369,00	183,6258
2008	4215	0	0	27217365,00	172,1133
2009	3422	0	147,9019	26458264,00	202,3417
2010	0	0	187,8109	27431270,00	207,9442
2011	0	0	199,8564	28501501,00	201,055
2012	0	3220,1875	155,723	28920370,00	225,1042
2013	0	4416,8125	47,5037	30290920,00	223,695
2014	0	0	0	32742178,00	232,6017
2015	0	0	0	34937313,00	279,3325
2016	0	0	0	36167453,00	281,5233
2017	0	0	0	39233430,00	274,4333
2018	0	0	0	43347041,00	270,2117
2019	0	0	0	47513912,00	290,66
2020	0	0	0	45138216,40	307,9967

Джерело : [28]